(Спроба характеристики)

ПЕРЕДМОВА

"Чухраїнці", як ми знаємо, це дивацький нарід, що жив у чудернацькій країні "Чукрен".

Країна "Чукрен" була по той бік Атлантиди.

Назва — "чухраїнці" (і про це ми знаємо) — постала від того, що нарід той завжди чухався...

В цій моїй науковій праці ми спробуємо, за виконаними матеріалами, зазнайомити з характеристикою вищеназваного дивного народу.

РОЗДІЛ І

Країна "Чукрен", як про те свідчать матеріали, знайдені при розкопках гробниці чухраїнського царя Передери-матнюріохора, розлягалася на чималім просторіні від біблійської річки Сону до біблійської річки Дяну. Біля річки Дяну простягалося пасмо так званих Кирпатих гір. Це — на заході...

Південь країни "Чукрен" обмивало море з водою синього кольору. Синім те море зробилося дуже давно, ще тоді, коли найбільша в світі катаклізма — бог одділив океани від землі. Тоді те море хотіло зробитися океаном — надулося, посиніло, та так синім на ввесь свій вік і залишилося.

В синє море текла найулюбленіша чухраїнцями річка Дмитро. А на південному заході була велика річка Дсітро. Од цих річок і чухраїнці

прибрали назв: Наддмитрянців і Наддсітрянців. Наддмитрянці — це ті, що жили над річкою Дмитром, а Наддсітрянці — над Дсітром.

Чухраїнців було чимало і щось понад тридцять мільйонів,— хоч здебільша вони й самі не знали, хто вони такі суть...

Як запитають було їх:

— Якої ви, лорди, нації?

Вони, почухавшись, одповідають:

— Та хто й зна?! Живемо в Шенгерієвці. Православні.

"Чукрен" була країна хліборобська. На ланах її на широких росли незнані тепер хліба: книші, паляниці, перепічки...

А найбільше чухраїнці любили на вгородах соняшники.

— Хороша,— казали вони,— рослина. Як зацвіте-зацвіте-зацвіте.

А потім як і схилить і стоїть перед тобою, як навколюшках... Так ніби він — ти, а ти — ніби пан. Уперто покірлива рослина. Хороша рослина.

РОЗДІЛ II

Мали чухраїнці цілих аж п'ять глибоко національних рис. Ці риси настільки були для них характерні, що, коли б котрийсь із них загубився в мільйоновій юрбі собі подібних істот, кожний, хто хоч недовго жив серед чухраїнців, вгадає:

— Це — чухраїнець.

І ніколи не помилиться...

Його (чухраїнця) постать, його рухи, вираз, сказать би, всього його корпуса — все це так і випирає оті п'ять голівних рис його симпатичної вдачі.

Риси ці, як на ту старовинну термінологію, звалися так:

1. Якби ж знаття?

2. Забув.

3. Спізнився.

4. Якось то воно буде!

5. Я так і знав.

Розглянемо поодинці всі ці п'ять характерних для чухраїнця рис.

Нагадаємо тільки, що розкопані матеріали сильно потерпіли од тисячолітньої давнини, а декотрі з них й понадривані так, ніби на цигарки, хоч матеріали ті ні на книжки з сільського господарства, ні на газети не подібні.

Одну з книжок, писану віршами, викопано разом із глечиком.

Академіки кажуть, що, очевидно, чухраїнці накривали глечики з молоком поезією: настільки в них була розвинена вже тоді культура.

Книжка дуже попсована, вся в сметані. Сметана та взялася струпом. Хімічний дослід того струпа виявив, що то — крейда. Як догадуються вчені, сметану ту було накрито книжкою біля якогось великого міста.

Отже, дуже тяжко працювати над тими матеріалами. Через те характеристика кожної національної чухраїнської риси може бути не зовсім повна.

Ми зарані просимо нам те дарувати. Не ми в тому винні, а тисячоліття.

Вивчати науково кожну окрему рису ми, за браком часу й місця, навряд чи зможемо. Доведеться обмежитись наведенням для кожної з них наочних прикладів: так, ми гадаємо, буде й швидше, й для широкого загалу зрозуміліше.

Якби ж знаття

Найхарактерніша для чухраїнців риса. Риса-мати. Без неї чухраїнець, а риса ця без чухраїнця — не риса.

Повстала ця риса в чухраїнців от з якого приводу. Вшивав один із них хату. Зліз аж до бовдура і посунувся. Сунеться й кричить:

— Жінко! Жінко! Соломи! Соломи! Соломи!..

Геп!

— Не треба...

Це, значить, кричав чухраїнець жінці, щоб вона, доки він гепне, соломи на те місце, де він гепне, підіслала. Не встигла жінка цього зробити. Тоді виходить: "Не треба".

І от після цього й укоренилася глибоко ця риса в чухраїнцеву вдачу. Як тільки яка притичина, зразу:

— Якби ж знаття, де впадеш,— соломки б підіслав.

Або:

— Якби знаття, що в кума пиття...

І так в кожнім випадку життя чухраїнського цивілізованого.

От будують чухраїнці яку-небудь будівлю громадську. Збудували. А вона взяла і упала. І зразу:

— Якби ж знаття, що вона впаде, ми б її не сюди, а туди будували.

Є серед матеріалів характерний запис, як попервах чухраїнці свою культуру будували. Узялися дуже ретельно... А потім за щось завелись, зразу за голоблі (була в них така зброя, на манір лицарських середньовічних списів) та як зчепились полемізувати... Полемізували-полемізували, аж дивляться — у всіх кров тече... Тоді повставали й стогнуть:

— Якби ж знаття, що один одному голови попровалюємо, не бились би.

Сильно тоді в них культура затрималася... Та й не дивно: з попроваленими головами не дуже культурне життя налагодиш...

Вирішили якось вони театр організувати. Запросили спеціальну людину. Бігали, говорили; обговорювали. Хвалилися, перехвалювалися. Підвела їх та людина: не організувала театра, а зовсім навпаки.

Тоді почухались.

— Якби ж знаття...

І почали знову.

І не було жоднісінького чухраїнця без отого знаменитого:

— Якби ж знаття...

Якось-то воно буде. Я так і знав.

З цією головною рисою тісно з'єднані четверта й п'ята риси в чухраїнців, а саме: "якось-то воно буде" та "я так і знав".

Коли чухраїнці було починають якусь роботу, хоч би в якій галузі їхнього життя та робота виникла, і коли хто-небудь чи збоку, чи, може, трохи прозорливіший зауважив:

— А чи так ви робите?

Чухраїнець обов'язково подумає трішки, почухається і не швидко прокаже:

— Таї Якось-то вже буде!

І починає робити...

Коли ж побачить, що наробив, аж пальці знати, тоді:

— Я так і знав!

— Що ви знали?

— Та що отак буде!

— Так навіщо ж ви робили?

— Якби ж знаття...

— Так ви ж кажете, що знали?

— Так я думав, що якось-то воно буде!

Один індійський мудрець, коли йому про це тоді розповідали, сказав:

— Дивне якесь perpetuum mobile.

Забув. Спізнився.

Друга риса — "забув" і третя — "спізнився" характерні так само риси для чухраїнців, але вони особливих пояснень, гадаємо, не потребують...

— Чому ви цього не зробили?

— І-і-і-ти! Забув! Дивись?!

Або:

— Чого ж ви не прийшли?

— Та засидівсь, глянув, дивлюсь — спізнився! Так я й той... облишив. Якось-то, сам собі подумав, воно буде.

Істинно дивний народ.

РОЗДІЛ III

Країну "Чукрен" залила стихія разом із Атлантидою. Один чухраїнський поет, грізної стихії перелякавшися, заліз на височенну

вербу й чекав смерті. Коли вода вже заливала його притулок, він продекламував журно:

Ой, поля, ви, поля,

Мати рідна земля,

Скільки крові і сліз

По вас вітер розніс.

А в цей момент пропливав повз ту вербу атлантидянин і, захлинаючись уже, промовив:

— І все по-дурному!

ПІСЛЯМОВА

Читав я оці всі матеріали, дуже сумно хитаючи головою. Прочитавши, замислився і зітхнув важко, а з зітханням тим само по собі вилетіло:

— Нічого. Якось-то воно буде. Тьху!